

Pavel Faigl (2)

Hrob Josefa Matouschka

V sobotu 17. října se na obecním hřbitově v Oldřichově v Hájích sešlo na šest desítek znalců a milovníků Jizerských hor, aby si během vzpomínky na Josefa Matouschka připomněli tuto významnou osobnost. Setkání na místě posledního odpočinku velkého propagátora turistiky na Liberecku a hlavně v Jizerských horách pořádal Spolek Patron, který letos Matouschkovu hrobku za finančního přispění obchodního centra Nisa Liberec obnovil. Záštitu nad slavnostní prezentací obnoveného náhrobku Josefa Matouschka převzal hejtman Libereckého kraje, jehož náměstek Josef Jadrný se akce na oldřichovském hřbitově zúčastnil osobně.

Během zhruba půlhodinového vzpomínání byla představena nejen Matouschkova osobnost, ale také důvody, proč a se kterými příbuznými byla urna s jeho popelem uložena právě v Oldřichově v Hájích. Přítomní se také dozvěděli, co všechno bylo potřeba pro záchranu a obnovu hrobky učinit. Na závěr obnovené památce požehnal raspenavský farář Pavel Andrš. Účastníci nakonec na Matouschkově hrobě zapálili svíčky a položili květiny.

Josef Matouschek se narodil 4. října 1867 ve Svárově u Tanvaldu, zemřel 12. července 1945 v Liberci. Jeho otec, původně učitel ve Svárově, se vypracoval na hlavního účetního v Liebiegově svárovské textilce. Když bylo Josefovi 15 let, jeho otec předčasně zemřel. Díky podpoře barona Heinricha Liebiega však Josef mohl absolvovat libereckou obchodní akademii a později se stal jeho osobním sekretářem.

V roce 1886 Matouschek vstoupil do Německého horského spolku pro Ještědské a Jizerské hory a brzy byl zvolen i do jeho hlavního výboru. V roce 1893 stál též u zrodu Liberecké sekce Německo-rakouského alpského spolku. Od konce osmdesátých let 19. století byl Matouschek téměř u všeho, co na Liberecku souviselo s objevováním a propagací krás domova. Postupně se vypracoval ve výborného znalce širšího regionu, čehož například

využil k zavedení systematického značení turistických cest v Jizerských horách. Mnohé z nich jsou vyznačené ještě dnes.

Důvěrnou znalost krajiny dokázal Josef Matouschek uplatnit i dalším způsobem. Byly to jeho kartografické práce, mezi kterými vynikla především mapa *Spezial-Karte vom Jeschken-u. Isergebirge* (Speciální mapa Ještědských a Jizerských hor) v měřítku 1:50 000. Horský spolek ji v roce 1927 vydal v nebývalém nákladu 10 000 výtisků. Milovníci Jizerských hor ji znají a používají dodnes.

Místo posledního odpočinku Josefa Matouschka upadlo po nuceném odchodu německého obyvatelstva v zapomnění. Až v roce 2002 se Otto Pospíšilovi z Jablonce nad Nisou podařilo vypátrat v matričních zápisech, že urna byla v roce 1945 uložena na hřbitově v Oldřichově v Hájích. Hrobka patřila spřízněným rodinám Stelzigovým, Gollovým a Mauermannovým. Po tomto zjištění nebylo již těžké hrobku vyhledat.

Díky iniciativě několika členů Jizersko-ještědského horského spolku a s pomocí obce a přátel

↑ Původní náhrobní deska s doplněnými dvěma řádky dole

← Renovovaný hrob Josefa Matouschka a spřízněných rodin ze strany manželky

byl hrob v letech 2002 až 2003 vyčištěn od náletů, odkryta byla až dosud zcela zarostlá litinová deska, došlo i k dílčím opravám. Od té doby zůstal hrob opět bez péče, na jeho stavu se podepsali i vandaloři.

Návštěvníci oldřichovského hřbitova se možná pozastaví nad tím, že na náhrobní desce má kartografovo jméno českou podobu Matoušek. Nejedná se o chybu ani omyl – v matrikách narozených, oddaných i zemřelých je pokaždé takto zapsán. To byl jistě hlavní důvod k tomu, proč manželka Marie, rozená Gollová, nechala na desku vyrýt stručně: JOSEF MATOUŠEK * 4. 10. 1867 † 12. 7. 1945.

Přesto Josef Matouschek svoje jméno uváděl důsledně v německé formě. Abychom neporušili jeho přání, zůstali jsme jí v tomto příspěvku věrní i my. Dvojazyčný dodatek byl na desku dopsán při renovaci náhrobku v roce 2015. Jeho autorem je Miloslav Nevrlý, o překlad do německého jazyka se postaral Siegfried Weiss.

Bohumil Horáček, Otokar Simm

Herbert Endler

→ O vzpomínkovou akci byl značný zájem